

Ročník XVI

leden 2007

číslo 1

POSEL přichází
někdy včas
jindy vnečas
POSEL přichází
někdy vhod
jindy vnevhod
POSEL přichází
podle jedněch
zrovna vnečas
podle druhých
přichází zas
právě včas
a tak přichází – nepřichází –
přijde v ten pravý čas.

Haleluja

Vojmír Vokolek, sochař

Foto: Jan Jelínek

Úvodem

Míváme sklon zveličovat své výhry a prohry protivníků. Naši politici v této ošklivosti vedou. Ten první označil situaci ve společnosti za „studnou občanskou válku“. Zamlčel, že on sám přinejmenším nebránil neslýchanému rozkrádání majetku země, hrozně zbídačené komunistickou loupeží. Je nervózní z budoucí volby presidenta. Nám jde o víc. Za přečtení stojí slova pana Vaculíka.

Husajn zemřel nedůstojně – nekál se. Jako mnoho zločinců.

Začátek roku mám rád, je před námi tolik času ... A navíc přízeň Dárce ... To zvětšuje naši chuť do práce a k životu. /v

CO VŽDY ZŮSTANE

Okolo Vánoc se musí novináři a publicisté snažit o neotřelá vánoční témata – a to je každoročně náročné. Jak lidi upoutat? Třeba tím, že Ježíš Kristus se vůbec nenarodil v Betlémě. Že žádné sčítání lidu tehdy nebylo. Bylo to v létě, a nikoli v zimě. Tři králové byli čtyři, případně nebyli vůbec. A Maria měla spoustu dalších dětí. Ježíš nebyl popraven a dožil šťastně v Indii atd. atd. Novináři holt musí přijít s novinkami, ber kde ber. Ať se národ baví!

Jenže oni nám tím tak trochu pomáhají. Pro nás totiž pak zůstane to vlastní a nejpodstatnější, na co se můžeme více soustředit.: Logos, Theos, se stal člověkem. Ten, pro nás nepostizitelný, nepoznatelný, vzdálený, nepřístupný, nepochopitelný a nepojmenovatelný se stal skrze Kristovo lidství nám blízkým, poznatelným, pochopitelným. Bůh je skrze něho našim bratrem, přítelem, Snoubencem. Za kulisami tohoto lidského vesmíru není prázdno, ale Domov. Nemusíme krkolomně hledat pramen života, On hledá nás. Za vším není slepá síla, Zákon, Rozum, Něco, ale Někdo. Nejsme tu doma, musíme odejít, jsme na cestě. Kdo to pochopí, přijme problémy a námahy cesty. Těší se na domov. A tak šťastnou cestu i v dalším roce 2007!

Jan Rybář

Pochopil jsem, že já nejsem to světlo ani jeho zdroj. Ale světlo - pravda, porozumění, poznání tu je a na mnoha tmavých místech zasvítí, jedině když je tam zrcadlím. Já jsem úlomek zrcadla, jehož tvar a celé provedení neznám. Nicméně s tím, co mám, mohu odrážet světlo na tmavá místa tohoto světa, na tmavá místa v lidských srdcích, a něco v některých lidech změnit ... To je můj smysl života.

Robert Fulghum

Šlapu po vašich nejposvátnějších citech?

Nemáte je mít tak přizemní!

Lec

Pane Bože! Pane Bože!!!

Na čem právě děláš!?!?

Woody Allen – při jedné ze svých depresí

Člověk na nějž nadávají blbci, je hoden důvěry.

Jean Paul Sartre

Musíme se naučit žít ve světě takovém, jaký je, i ve světě, jaký by měl být. V tom prvním je síla, ve druhém láska. Síla a láska jsou manželé. Síla bez lásky je brutální, ale láska bez síly je brzy pouhou sentimentalitou. V tomto světě musíme obojí spojit.

DESÁTÉ PŘIKÁZÁNÍ

Za celý svůj život jako katolický křesťan jsem neslyšel kázání o Desátém přikázání. Nelze kázat na téma „Nebudeš dychtit po majetku svého bližního“, protože Západní společnost je na tom dychtění založena. Říká se tomu kapitalismus. Masová reklama nás přesvědčuje, že potřebujeme věci, které ve skutečnosti nepotřebujeme nikdo z nás. Zasevá zmatek ohledně toho, co je potřebné pro život. Úroveň potřeby narostla do takové úrovně iluze a propracovanosti, že věci, které dříve byly naprostým luxusem, se staly nutnostmi. V naší kultuře lidé nemají sami ze sebe dobrý pocit, pokud příští dovolená nebude luxusnější než ta loňská, pokud všechno není zlepšováno - zatímco většina Božích lidí hladoví.

Blahobytný Západ udělal štěstí nemožným. Vytvořili jsme pseudo-štěstí, pseudo-úspěch, pseudo-bezpečí, které nikdy neuspokojí lidské srdce. Většina Božích lidí je nucena se učit hledat štěstí a svobodu na mnohem jednodušší úrovni. Evangelium říká, že právě tam se štěstí vždycky nachází.

To je asi nejtradičtější, nejstaromódnější, nejkonzervativnější evangelium a to se nikdy nezmění. Musíme si to opakovat: Desáté přikázání existuje.

Richard Rohr

JAK VZNIKLA BIBLE

Jan Heller

Tak se ptají přátelé a připomínají, abych to vysvětlil zřetelně a srozumitelně. Pokusím se.

Nový zákon je poměrně přehledný: Učedníci si vyprávěli o Pánu Ježíši, o jeho učení, životě i vzkříšení a pak se to uspořádalo a zapsalo. Někteří apoštolové nebo jejich učedníci napsali dopisy – epistoly a Jan zapsal svá vidění. To je sice dost zjednodušené, ale nějak tak to musilo být.

Se Starým zákonem je ovšem potíž. Jsou tam vedle sebe literární látky všeho druhu, příběhy i hymny, zákony i prorocství, všechno na jedné hromadě. Jak to utřídít?

Pokusím se to pro přehled shrnout do několika bodů.

I. Jádrem SZ je dění, totiž to, co dělá Bůh pro nás a s námi a jak se potom jeho dílo na nás projevuje. Z toho vyplývá: Dění, příběhy čili látky narativní jsou těžištěm, mají přednost /věcnou/ před látkami hymnickými, zákonnými atd. Ty interpretují příběh či událost, ukazují souvislosti a dosah, rámcují jej. Z toho vyplývá závažný důsledek: Kdo se nad Písmem soustřeďuje na něco jiného než na Boží dění a Boží skutky /dění působené Bohem/, užívá SZ nepřiměřeně, asi jako by se učil chemii z učebnice pro fyziku. Vycházej z předpokladu, že Bůh nic nekoná /protože není/ je něco podobného jako bychom vyšli při chemii z domněnky, že prvky jsou jen iluze, naše představy. Nemusím rozvádět, kam potom

dojdeme.

II. Proto je při výkladu Písma a při pokusu popsat jeho vznik třeba věnovat zvláštní pozornost

1. Boží iniciativě, ze které to povstalo, tj. Duchu svatému,
2. a ovšem i „lidskému provedení“ /co Duch sv. s lidmi dělal, k čemu je vedl a podněcoval/.
3. A je ovšem potřeba i zamyslet se nad vztahem obojího: Božského iniciátora a lidského vykonavatele /neseni Duchem mluvili svatí Boží lidé – 2 P 1,21 – nejdřív mluvili a potom psali/. Když svatopisci – ale nejdříve svědkové – rozpoznali v události Boží působení, svědčili o ní. Svědectví přemáhalo srdce a tak bylo opakováno a zapisováno. Bůh sám, Duch svatý vedl svědky k tomu, že v události rozpoznali Boží dílo, že o ní svědčili dál a že ji posléze i zapsali. Proto je celé Písmo zároveň dílem Božím /dílem Ducha/ a zároveň i dílem lidským, jako je Kristus zároveň pravý Bůh a pravý člověk. Lze říci – obrazně – že svědectví či Slovo se rodí v nitru svědků působením Ducha. Jakožto Boží oslovení je ovšem slyší jen ti, kterým dal Bůh uši i nitro k slyšení.

III. Pokusme se tento proces přicházení či „rození“ Písma pro přehled utřídít do etap.

1. Událost je ovšem základ – moře se otevřelo, Ježíš povstal. Něco z toho vidí lidé kolem, ale ne vše, viz Sk 9,3-8 ; Sk 26,13. Jednou průvodci Saulovi vidí světlo, ale neslyší slova, nebo zase slyší, ale nevidí. Vidí, popř. registrují něco z vnější podoby události, ale nepostihují některé souvislosti /právě ty nejdůležitější – vertikální, a tak nedohlednou k tomu nejpodstatnějšímu, k významu události.
2. Interpretace události je závažná: Nikdo nejsme zcela objektivní, každý – když vyprávíme o nějaké události – už ji tím interpretujeme. Boží svědek vypráví o události tak, jak mu ji dal vidět a chápat Bůh – to je opět dílo Ducha svatého. Podstatu věci vidí jen víra /probuzená Duchem/, ta rozpoznává v tom, co jiní odbudou jako „náhodu“ Boží zásah, zpravidla Boží vysvoboditelský zásah. Proto nevypráví o tom, „co se jednou náhodou stalo“, ale o tom, co „Bůh udělal“ a tedy i dělá.
3. Posluchači se ovšem mění. Proto je třeba událost převyprávět tak, aby i jim /v jiném prostředí/ vystoupil zřetelně její smysl. Ani to nedělá svědek náhodně nebo svémocně, ale z víry a lásky, totiž aby posluchačům posloužil k víře a aby jim to z lásky k nim předložil tak, aby jim to bylo co nejsrozumitelnější. To znamená: i za úpravou podoby vyprávění je skryto působení Ducha svatého, který dbá o to, aby poselství oslovilo srdce posluchačů. Posuny ve vyprávění nejsou tedy ani omyly ani svévole, ale součást svědecké služby, projev toho, jak říkájí Kraličtí v předmluvě k Šestidílce, jak

Bůh pečuje o své slovo, aby se nevracelo prázdné.

4. Svědectví se opakují a časem ustalují do pevných tvarů: formulí, hymnů, důků, požehnaní, modliteb atd., a stávají se jádrem bohoslužeb. Tento proces začíná už velmi dávno: např. Ex 12 je zřetelně záznam toho, jak se slaví a má slavit hod beránka...
  5. Tak vyprávění, osvědčené jako oslovující, krystalizuje nejdříve v ústní tradici, v bohoslužebných podobách, až se posléze zapisuje, přechází z tradice ústní do písemné. Významným podnětem k zápisu látek dříve převážně ústních bylo zajetí babylonské. Zajetí látky sbírali a třídili, zapisovali a redigovali, a často v nich rozpoznávali /jmenovitě v některých textech prorockých/ varování před Božím soudem, jímž bylo zajetí, i povzbuzení k naději, že Bůh svému lidu znovu pomůže. Lze říci, že tato koncepcce „kající naděje“ byla hlavní osnovou /odborně tomu říkáme „deuteronomistická teologie“/, která vytvořila hlavní rámec „Zákona“ a „Proroků“, kdežto teologické důrazy „Spisů“ ukazují spíše na dobu poexilní.
  6. Po promyšleném /a zdůrazněném znovu: Duchem působeném/ zredigování jednotlivých příběhů, hymnů, liturgií atd. nastává období scelování větších textových celků. Ty se nejen sbírají a seřazují, nýbrž i „vyladují“ navzájem, aby tvořily co možno harmonickou jednotu. Hlavní důraz je zde na tom, aby tu vše jasně dosvědčovalo Hospodinu svrchovanost a slávu, spravedlnost i milosrdenství. Proto se dodatečně ještě v textu upravují nebo vypouštějí obraty a představy pohanské, jmenovitě prakticky magické. V dějinách Izraele byly totiž ve staré době např. některé způsoby věštění, které se později považovaly za pohanské. Takové a podobné pročišťování textu má pro budoucnost pojistit jeho pravověrný výklad. I tyto – většinou jen nevelké – změny konají svatopisci ze živé víry a tedy vedeni duchem svatým.
- Celý proces „ustalování“ či „krystalizace“ textu bývá v odborných kruzích nazýván „tradiční proces“. Někteří badatelé jím označují jen to, co se dalo s písemným textem, ale považují za přesnější a správnější nazývat výrazem „tradiční proces“ všechno, co se s textem děje. To, že jeho iniciátorem je Duch svatý čili víra svatopisců – tradentů, ukazuje, že Duch svatý nezapůsobil jen jednou, ať už při události nebo při sepisování textu, nýbrž vždy znovu v každém okamžiku, kdy lidé z víry Písmo vyprávěli i spisovali, upravovali i předávali, a ovšem i když si je nyní čtou a vykládají tak, aby se posilovali ve víře. Řečeno stručně: K inspiraci je třeba reinspirace, totiž aby nás Duch uvedl do takového pochopení textu, jaké je jeho vlastním cílem.
- Shrňme to: Jestliže tedy biblický text čte-

Marta řekla Ježíšovi: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr zemřel“. Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane“. „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.“

VĚŘÍŠ TOMU?“

P.F. 2007

Řekla mu: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že Ty jsi Mesiáš, Syn Boží, ...“
Jan 11, 21-27

POŽEHNÁNÍ? K ČEMU ?

Hospodin promluvil k Mojžíšovi: „Mluv k Áronovi a jeho synům: Budete žehnat synům Izraele těmito slovy:

»At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv,

me a vykládáme, přibližujeme a aktualizujeme, tedy předáváme a tradujeme, pokračujeme tím dodnes v tradičním procesu. Z toho vyplývá důležitý poznatek: Celé Písmo je vlastně tradice, ba její kořen a jádro. Má své těžiště /SZ: Hospodin je Bůh a NZ: Ježíš je Spasitel/, má svou konkrétní podobu jako kniha /kánon/ a má ovšem ve svém poselství stále možnost vykládat je jinak než samo být vykládáno chce /“proti Bohu“/ a tím ho zneužívat. Ale nemusíme se o ně bát, jeho zvěstný náboj je tak mocný, že se sám prosazuje vždy znovu jako jádro a těžiště.

Znamená to ovšem, že je nesprávné nebo přinejmenším nepřesné tvrdit, že my evangelíci máme Písmo a římská katolíci že mají tradici. Římskokatolická tradice samozřejmě z Písma vychází, jenže v některých věcech šla svou vlastní cestou. O tom musíme s bratry katolíky ještě hovořit. Dobré východisko k takovým rozhovorům je dáno v materiále druhého vatikánského koncilu.

pokračování na str. 10

at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.«

Tak vloží mé jméno na Izraelce a já jim požehnám.“ (Nm 6,22-27)

Kněží Izraelitům a rodiče svým dětem při žehnání nevyprošovali pokoj do budoucna. Požehnání nebylo vyslovením přání. Žehnající byli pověřeni zvěstovat požehnaným boží přízeň, kterou jim Bůh už nyní poskytuje.

Volně, ale podle smyslu, požehnání zní:

„Hospodin tě obdarovává a chrání tě, bdi nad tebou.

Hospodin se na tebe usmívá, stojí při tobě, slitovává se nad tebou, odpouští ti.

Objímá tě a obdarovává tě plností svých darů – svým pokojem.“

Židovské děti se každý pátek večer nemohou dočkat požehnaní rodičů. Ti na ně vkládají ruce, objímají je a říkají slova požehnaní. Děti vědí, že usměv a náruč rodičů jim zvěstují Boží přízeň a ubezpečují je o ní. Vědí, že požehnání není jen přáním milujících rodičů, ale pokaždé slyší i úvod k požehnaní - slyší o pověření jejich tatínka a maminky samotným Hospodinem k žehnání dětí. Náruč a polibek rodičů jim zprostředkovává polibek a náruč Boží.

Po Ježíši nám je Boží požehnání ještě více srozumitelné. Ježíš nám ukazuje laskavou (mateřskou a otcovskou) Boží tvář, je náručí Boží.

Při každé Večeři Páně se na nás Ježíš usmívá a objímá nás, jsme jeho sourozenci, dět-

mi božími. Ubezpečuje nás, že jsme u Boha doma. (Doma jsme očekáváni, milováni, tam máme své místo, o které nás nikdo nemůže připravit.)

Boží přízeň nám nemusí nikdo teprve vyprošovat. Nemusíme si ji nejdříve zasloužit. Nemusíme o ni škemrat. Nejsme žebráky, ale milovanými dětmi. Rodiče myslí na své děti dávno dopředu, než děti o něco poprosí.

Boží štědrost a přízeň je nevyčerpatelná, nemá dna.

Pozdrav je důležitým rituálem. Znovu a znovu jím ubezpečujeme druhého o svém přátelství.

I požehnaním jsme pokaždé utvrzováni, že naše postavení před Bohem stojí na Boží věrnosti (nepadá s naší nevěrností a selháním).

V jistotě boží lásky můžeme všechnu svou pozornost věnovat už jen tomu, abychom si s Bohem rozuměli (nejsme nemluvnata) a učili se s ním spolupracovat.

V prvních hodinách nového roku s námi Bůh slavil slavnost svého přátelství. Stejným ujištěním začínáme ostatně každý týden (neděle je prvním dnem v týdnu).

Víme, v čem jsme bohatší než ti, kteří Boha neznají. Víme o své důstojnosti a ceně. Ježíš nám ukazuje, jak pěkně lze jednat s člověkem, jak s námi jedná Bůh. Chytlo nás to za srdce, chceme se to od něj naučit.

Bůh si přeje, abychom s druhými, i s ním, jednali, jako on jedná s námi.

Chceme spolu jednat s úctou, rovně a svobodně, s láskou. /v

Lidé se setkávají s paradoxy snad od počátku své antropogeneze. Jsou to paradoxy na všech úrovních naší existence: v oblasti tělesné (např. mládí a stáří, zdraví a nemoc, síla a ochablost); duševní (např. ospalost a bdělost, nuda a iniciativa, otupělost a nápaditost); sociální (např. samota a družnost, pohrdání a uznání, vypočítavost a přátelství, pád a vzestup); duchovní (např. zlo a dobro, beznaděj a nadšení, nicota a smysluplnost, chaos a řád). Snad nejzávažnějším problémem dějin od pravěku po dnešek je paradox nazvaný „heteronomie cílů“: je to rozpor mezi úsilím po míru a dobrých vztazích mezi jednotlivci i národy - a tím, co se nakonec v dějinách uskuteční a prosadí proti zdravému rozumu. Dnes je tento rozpor reflektován napětím mezi ideály nastolenými modernismem a vše relativizující postmodernou. Štřety politiků vyjádřeně A. Fuchsem jako paradox chytrosti a moudrosti vedou k nekonečným vyjednáváním a sporům, kde každá ze zúčastněných stran chce přelstít či znevážit tu druhou, aniž by šlo o vzestup kvality života lidí.

Tyto paradoxy dějinného významu výstižně pojmenoval Mahátma Gandhi: politika bez principů, podnikání bez morálky, bohatství bez práce, výchova bez charakteru, věda bez lidskosti, požitek bez svědomí, náboženství bez sebekázně.

Vidíme, že vědecký člověk, prožívá vpravdě tragický osud. Nesen snahou dosáhnout jasnosti a vnitřní nezávislosti, stvořil s téměř nadlidskou námahou prostředky svého vnějšího zotročení a svého vnitřního zničení.

Albert Einstein

Většina lidí si v první polovině života zničí zdraví, aby získala dostatek peněz, a v druhé polovině života zase tyto peníze utratí, aby se uzdravila.

Kurt Tepperwein

Všechno se zrychluje, aby bylo více času - a je stále méně času.

Elias Canetti

S velkým étosem paradox doby vystihl V. E. Frankl, když v eseji Kauza – tragický optimismus, napsal: *Můžete se samozřejmě ptát, zda opravdu potřebujeme mluvit o „světících“. Nestačilo by mluvit o slušných lidech? Je pravda, že jsou v menšině. A co víc, vždy zůstanou v menšině. A co ještě víc, vidím v tom skutečnou výzvu připojit se k této menšině.*

Neboť svět je ve špatném stavu, ale všechno bude ještě horší, pokud každý z nás neudělá to nejlepší.

A tak tedy budme bděti - bděti ve dvojím smyslu: Od Osvětlení víme, čeho je člověk schopen. A od Hirošimy víme, co vše je v sázce.

P. F. 2007

Vladimír Smékal

Paradoxní přikázání.

- Jak nalézt smysl života v bláznivém světě.

1. Lidé jsou pošetilí sobci. *Přesto je mějte rádi.*
2. Když konáte dobro, lidé vás obviní ze skrytých sobeckých motivů. *Přesto konejte dobro.*
3. Když máte úspěch, získáte falešné přátele a skutečné nepřátele. *Přesto usilujte o úspěch.*
4. Na dobro, které vykonáte dnes, se zítra zapomene. *Přesto konejte dobro.*
5. Upřímnost a otevřenost z vás dělá snadný terč. *Přesto buďte upřímní a otevření.*
6. Největší lidé s největšími myšlenkami bývají sestřeleni nejmenšími lidmi s nejmenšími myšlenkami. *Přesto myslte ve velkém.*
7. Lidé mají rádi outsidersy, ale následují jenom vůdce. *Přesto bojujte i za outsidersy.*
8. Co stavíte léta, může být zničeno přes noc. *Přesto stavějte.*
9. Když nabídnete pomocnou ruku, můžete se dočkat nevděku. *Přesto lidem pomáhejte.*
10. Dejte ze sebe světu to nejlepší – a dostanete do zubů. *Přesto světu dávejte to nejlepší.*

Kent M. Keith.

STATISTIKA SVOBODY

Podle okřídleného bonmotu, který v Čechách zdomácněl v nesčetných variantách, je muž tím, kdo v rodinách rozhoduje o zásadních otázkách. Vyslovuje se například k tomu, kdo za tři roky zvítězí ve volbách v africkém státě Burkina-Fasso, zatímco manželka rozhoduje o všech podružných. Třeba jak celá rodina stráví nejbližší víkend. Tohle estrádní moudro však není jen žoviálním podobenstvím o manželském soužití, naznačuje i něco jiného. Jaksi mimochodem říká, že důležité je jen to, co se děje doma. Jinými slovy: Situace ve světě se nás, Čechů, netýká.

Jako o většině obecných soudů se dá také o tomto říct, že zároveň platí i neplatí. Není člověka, který by mohl vyřešit všechny svízele tohoto světa, a proto opravdu nezbyvá než se o jeho lepší podobu zasloužit způsobem, který se zpravidla projeví právě jen v našem bezprostředním okolí. Na druhé straně myslet si spolu s českým televizním zpravodajstvím, že na celé planetě není přednější událost než dostatek či nedostatek sněhu v Krkonoších, je velice zápečnické. Jedním z důvodů pádu komunismu a našeho angažování se v NATO a nově i v Evropské unii je mimo jiné to, že role českého státu ve světě vzrostla. A i když jednotlivce bude pochopitelně vždy především zajímat, jak si v životě stojí on, už jen tahle ryze soukromá starost – když už ne uvědomění vyšší – ho na počátku 21. století musí nutně vést i k jiným tématům, než je

chataření či grilování. V dnešním na tisíce způsobem propojeném světě už prostě dost dobře nelze ironizovat situace v jakýchkoli vzdálených zemičkách.

„Co nás čeká?“ ptáme se i s tímto vědomím na začátku nového roku a tu mi jako dobré předznamenání slouží přehled o stavu svobody ve světě. Od září 2001 se naše planeta potýká v otevřeném boji s terorismem, s hrozbou, která, byť si to možná někdo nechce připustit, zasahuje už i do našeho každodenního života. Toto uvědomění není právě povzbudivé. A přece všeobecně uznávaná výroční zpráva Freedom House, srovnávající stav politických práv a občanských svobod ve 192 zemích světa a 17 územích s nevyřešeným statutem, konstatuje, že situace se zlepšuje. Za poslední dva roky 51 zemí pokročilo na své cestě ke svobodě, zatímco 27 se jí naopak vzdánilo. V roce 2003 činil tento příznivý poměr 25:13. Podle uvedené statistiky, která je každoročně zveřejňována již od roku 1978, žilo koncem roku 2003 svobodně

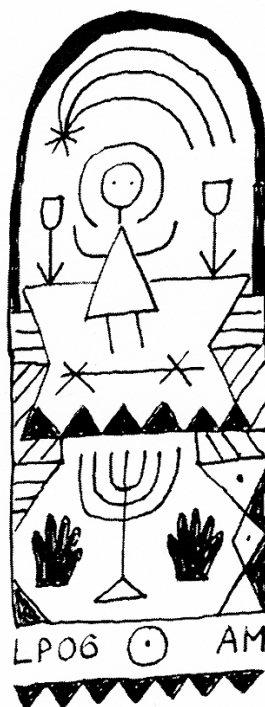
44% světové populace a dalších 21% lidí bylo doma v zemích částečně svobodných. Jestliže od počátku zveřejňování zmíněné statistiky svobody bylo 109 zemí označeno jako nesvobodných, dnes jich v této kategorii zůstává pouhých 13.

Uvádím tyto údaje s nadějí, že ode dneška za rok bude žít svobodně více než jen současných 65% obyvatel světa. Protože dokud třetina lidstva, která dnes trpí větší či menší tyranií, nedospěje ke svobodě, nebudou zcela bez obav o svobodu ani ti, kdo se z ní těší už dnes.

z knihy Leo Pavláta „Od chanuky do chanuky“

VZTAH K BLIŽNÍMU

Nejlepší definicí chudoby je toto: „Chudý je ten, u něhož se každý cítí dobře.“ To znamená materiálně, sociálně, kulturně a nábožensky dobře. Jaký to úžasný program! Záleží i na vnitřku vašeho domu. Nemá to tam vypadat ošuměle, poněvadž by druzí ztratili třeba odvalu tam vejít. Ale také to nemá vyhlížet luxusně, poněvadž by se lidé báli, aby vám třeba nezničili polštáře. U vás

doma to má vypadat dost pěkně, dost pohodlně a přívětivě, aby z toho všichni měli radost. Především však váš dům má být otevřen k přijetí. Chudý je ten, kdo dovede přijímat. Jste-li chudí a pozorní, pak je každý schopen vás utěšit, přivést vás k uvažování, poučit vás a pomoci vám. Chudá je taková církev, ve které se každý cítí dobře, ve které odloučené církve najdou láskyplné přijetí, ve kterém poznají, že nemají jen něco od nás přijímat, ale také nám něco dát. Církve, ve které všechny rasy, kultury a řeči najdou své místo.

Koncil je převedení církve do stavu chudoby, to znamená: Povznést se nad naši západní kulturu a církev odevropštit, oditalštit, odlatinštit, odzápadnit. Potom se v církvi bude každý cítit dobře.

Církev, která se dovedla stát pro Žida Židem, pro Řeka Řekem, pro Římana Římanem, tato církev se pro Číňany nestala Číňanem, pro Inda Indem, pro Japonce Japoncem, pro Afričany černochem. A zde leží vysvětlení velkého neúspěchu katolických misí. Musely by se přeměnit, aby zůstaly věrné svému katolicismu, jednotě v rozličnosti, a ne aby velkomyslně ukládaly latinskou reformu.

Vezměte podobnosti o Lazarovi. (Lk 16,19-25) Co se vyčítá zlému boháči? Nenabyl svých statků oprávněně? O tom není v evangeliu řeč. Přivedl Lazara na mizinu? Z Lazarovy bídy neměl žádný zisk - nevykořisťoval ho. To vše ten zlý boháč nedělal. Co tedy vlastně udělal? On Lazara neviděl, a to je všechno. A tak jej neuvidí po celou věčnost a to je hrozné. Odstup, který tím vytvořil mezi sebou a chudým, je týž odstup, který vytvořil mezi Bohem a sebou, neboť království Boží patří chudým, a ten, kdo se rozejde s chudým, rozejde se s Bohem. To je hrozné, to je strašné. Myslím si, že se rozhodují vůči člověku a zatím se rozhodují vůči Bohu. To pomýšlení člověkem otfese. Zlý boháč nic vyložené špatného neudělal, avšak neviděl Lazara a teď ho už nikdy neuvidí.

Anebo třeba milosrdný Samaritán. (Lk 10,30-32) To nejvíc protiklerikální podobnosti z evangelia. Kněz, který šel kolem silničního příkopu ani toho nešťastného nezranil, ani ho nehodil do příkopu, a dokonce ani nevyužil příležitosti, aby mu udělal kázání asi takto: „Milý příteli, tohle jsem předvídal, tohle se muselo stát, už dlouho jsem tě neviděl v kostele, a tak tě milý Ježíšek potrestal.“ Ne, nic neřekl, šel kolem a neviděl ho. nebo jestli ho viděl, dělal, jakoby ho neviděl. A i tento kněz bude zatracen.

Samaritán je naproti tomu chudý, to znamená ten, který je osvobozen ode všech svých náboženských a národnostních struktur. Je to člověk, který se zřídá své lidské vážnosti, úcty, a dokonce své finanční závislosti a nasazuje kapitál. Skutečně chudý je ten, kdo se osvobodí ode všech svých měřitek a předsudků, poněvadž myslí na to, že ten druhý je člověk. A pohledme: našel Boha, bude uznán Bohem, je ve spojení s Bohem.

Louis Evelyn

SCHWARZENBERG A KLAUSOVO ČECHÁČKOVSTVÍ

Pan Schwarzenberg je Rakušan, ne? pravil pan Klaus. Dovětek „ne?“ v jeho výroku značí, že je nenapravitelný idiot ten, kdo to neví a nevyvozuje z toho důsledek, že takovýto „Rakušan“ nemůže být ministrem zahraničí českého státu. Nuže, historie odpovídá na páně Klausovo „ne?“ jednoznačným: „Ne!“ Dopřejme si několik málo fakt, která se v komunistických učebnicích dějepisu neuvádějí.

Rodina Schwarzenbergů se vynořuje ve 12. století na území dnešního Bavorska. Ještě za třicetileté války neměla s Čechami nic společného, není tedy „pobělohorskou šlechtou.“ Až po polovině 17. století získává panství Třeboň, a to legitimní cestou, nikoliv jako konfiskát. Do českých politických dějin vstupuje poprvé maršálek Karel Schwarzenberg jakožto velitel spojeneckých vojsk, jež u Lipska porazila Napoleona; toto vítězství pak oslavují jihočeské lidové písně z 19. století. Potomci maršálka se počestují i jazykově a stávají se českými vlastenci nejen v zemském smyslu (tj. ve smyslu věrnosti zemi, bez ohledu na jazyk, jakým ten který vlastenec obcuje), ale i ve smyslu moderního českého národního obrození. Vnučák a pravnučák tohoto maršálka - to jest prapraděd a praděd „současného“ Karla Schwarzenberga - bojují po boku F. L. Riegry za obnovení českého státního práva uvnitř rakouské říše. Otec „současného“ Schwarzenberga organizoval v době mnichovské krize prohlášení věrnosti šlechtických rodů českému státu a za protektorátu další prohlášení, v němž se rody manifestačně přihlašují k českému národu - ačkoliv to v této době pro ně znamená jen a jen riziko; však také jeden ze Schwarzenbergů skončil v Dachau. V květnu 1945 Schwarzenberg otec vedl protiněmecké povstání na Čimelicku, a když pak roku 1948 odešel před hrozící komunistickou perzekucí do zahraničí, působil v exilu jako historik a publicista, který připomínal českému národu opěrné body jeho státnosti. Tedy: Klausovo použití slova „Rakušan“ ve smyslu „někdo, kdo není dostatečně Čech“, je v rozporu s historickou pravdou.

Zásluhy předků jistě nezaručují kvality potomka. Biskup František Lobkowicz má neméně zasloužilé příbuzné, ale vzhledem ke své estébácké kauze je největší ostudou české katolické církve. Karel Schwarzenberg se však vždy choval podle tradic svých předků: Strávil většinu života v exilu, ale uchoval si

Foto: Pavel Wellner

tam bezchybnou, mírně archaizovanou a právě tím půvabnou češtinu (mluvě o „dani“, říká s oblibou „berně“), podobnou češtině jiných exilových vlastenců jako Ivan Medek či Erazim Kohák; to, co se někdy pokládá za Schwarzenbergův „nečeský“ přízvuk, je vada hlasivek. V exilu pak nejen česky mluvil, ale také „česky“ jednal: Podporoval exilové aktivity i domácí disidentské hnutí. Konkrétně na zámku Schwarzenberg v Bavorsku zřídil Československé dokumentační středisko nezávislé literatury. Jeho angažmá po roce 1989

po boku Václava Havla a v desítkách dalších občanských aktivit je pak - snad - už známo.

Proč je tedy pan Klaus pohoršen ministerskou nominací muže, který své češtví svými činy mnohonásobně prokázal? Proč si neuváženými výroky sám říká o to, aby byl poučován o faktech? Není schopen si ta fakta opatřit sám? Samozřejmě, že by byl schopen, kdyby chtěl.

Avšak o smyslu Klausova výroku vypovídá jeho pokračování: „Každý člověk (...) se na to díval s poctvěnou pusou. Myslím, že to je všeobecný názor v této zemi, žádné specifikum Václava Klause.“ Kdo je ten „každý člověk“, který vyjadřuje „všeobecný názor v této zemi“? To je přece známý činitel českých dějin, pro kterého literární historik Václav Černý vymyslel název „Čecháček“: Ten, kdo se umí vždy včas přikrčit a včas kopnout do holeně a včas podat přihlášku do správné strany; kdo poměruje své „my“, „my, kdo jsme Češi“, svoji „žabí perspektivou“ - do které se mu nevejde nikdo, kdo ji jakýmkoliv směrem překračuje: ani šlechtici, ani Němci, ani Židé, ani Cikáni, ani kněží, ani homosexuálové, ani disidenti. „Čecháček“ je rub české národní povahy, nad kterým zoufají národní buditelé - ale kterého umějí geniálně využívat demagogové.

O tento typus „Čecháčka“, o jeho třídní, národnostní, náboženské a jaké ještě předsudky, se od počátku své kariéry opírá Václav Klaus. Václav Klaus chtěl po Čechách, aby v sobě budili to lepší a ušlechtlejší ze své povahy. Václav Klaus je utvrzuje v jejich „čecháčkovství“, protože s „Čecháčky“ se dá výborně manipulovat, zvláště při volbách všeho druhu. Jeho „Čecháči“ mu rozumějí. Po větě o Karlu Schwarzenbergovi, která každého vzdělanějšího člověka pobouří svou úlisností, která však báječně šimrá „čecháčkovské“ předsudky, jistě popularita pana prezidenta o pár bodů stoupala. Karel Schwarzenberg je totiž Čech - ale Václav Klaus je Čecháček.

Martin C. Putna,
literární historik, LN 27.12.2006

AKTUALITY

Jako každoročně nabízíme BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)
14. ledna a každou další neděli
v 19 hod. na faře

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou,

- čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

BIŘMOVÁNÍ

Na rok 2007 připravujeme slavnost dospělosti – biřmování. Zájemce zveme v pátek 12. ledna ve 20.30 na faru. Domluvíme si čas přípravy. Slavnost biřmování budeme slavit 3. června.

Sobota 13. ledna ve 20 hod. v Orlovně
Maškarní ples

Pátek 19. ledna **Zápis do 1. tříd**
ZŠ Komenského 15 – 17 hod.
ZŠ U Dvora od 15.30 hod.

Sobota 20. ledna ve 20 hod. v Orlovně
Hasičský ples

Úterý 23. 1. v 18 hod. v Zámecké rotundě
Povídání o mašinkách

ORELSKÝ PLES

v Orlovně v sobotu 27. ledna od 20 hodin
vstupné 50 Kč, hraje LETRANDO

DĚTSKÝ KARNEVAL

v Orlovně v neděli 28. ledna od 14.30 hodin
vstupné dobrovolné, hraje LETRANDO

Oblastní charita Ústí nad Orlicí
pořádá v sobotu 3. února ve 20 hodin
v Orlovně na Orlici

XI. Charitní ples

Hraje skupina Combi
z Rychnova nad Kněžnou.

Čeká nás předtančení, výběrná kuchyně
a bohatá tombola.
Vstupné 90 Kč.

Předprodej vstupenek v kanceláři
Oblastní charity, Na Kopečku 356, Letohrad
tel.: 465 621 281

Ekumenickou bohoslužbu
budeme slavit v neděli 28. ledna
v 17 hodin v evangelickém kostele.

Život Boží krtem přijali

26.12.

Antonie Marie Linhartová

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

11.12. Marii Pražákovou 74 let

21.11. Miladu Prokopcovou 74 let

V roce 2006 jsme v naší farnosti pokřtili 25 dětí, 18 párů u nás vstoupilo do manželství a 33 farníků jsme vyprovodili ke vzkříšení.

Díky Vám se sešlo při sbírce na Charitu 10. prosince 13.090 Kč.

Děkujeme Vám všem, kteří jste pomáhali při slavení Vánoc v naší farnosti.

Děkujeme Vám všem, kteří jste se podíleli na Tříkrálové sbírce, koledníkům, organizátorům i Vám, kteří jste přispěli penězi a vřídlostí.

PODĚKOVÁNÍ

patří Vám všem, farníkům i přespolním, za vše, co jste dobrého prokázali nejen naší farnosti, ale komukoliv. Společný život stojí na službě druhým. Každý, kdo je uznalý a něco umí, ví, že se nic neudělá samo. Vám, kteří pomáháte více než druzí, děkuji, že svou pomoc nepoměřujete podle jiných. Děkuji všem, kteří vnímáte přízeň boží a nenecháváte si ji pro sebe. Bez ochotných a velkorysých lidí by bylo smutno a ani bychom nemohli existovat. Všimějme si jich, oceňujme je. Bylo by málo poděkovat jim jen jednou ročně.

Děkuji obětavým lidem z Charity, pečujícím o potřebné, Vám, kteří sloužíte ostatním, staráte se, přikládáte ruku k dílu. Vám, kteří se věnujete dětem, mládeži, zpěvákům, Vám, kteří zpíváte, hrajete, uklízíte a zdobíte kostely. Děkuji štědrým dárcům peněz. Děkuji všem, kteří umějí pochválit, naslouchat a vcítit se do druhého, nenechají se odradit a otrávit.

Děkuji upřímným a všem šifitelům dobré nálady. Děkuji všem, které jsem nestihl alespoň takto všeobecně vyjmenovat. Nelze vyjmenovat každého, kdo činí dobře. Bůh se raduje ze všeho pěkného – jako nikdo jiný. Ať Vás provází vědomí, že všim dobrým souzníme s Bohem.

Děkuji Vám za sebe, za druhé, za farnost.

Václav Vacek, farář

Poutní slavnosti v roce 2006:

Lukavice	6. května
Kopeček	20. května
Červená	3. června
Mistrovice	24. června
Orlice a Šedivec	19. srpna
Kunčice	2. září
Letohrad	28. září

Na uvítanou

Ajajja, ája jaija

Svět kolem dokola
hned celej zkrásní
když mám to veliký štěstí
že můžu se lidem do vočí dívat
do vočí co eště sem neviděla
všechno hned zkrásní
všechno hned zkrásní
a život je velikej dar

Dnes moji vítání hosti
sou vokrasou mýho domu

Ajajja, ája jaija

Písňe vrbového proutku (eskymácká poezie)

VŠECKO JE ZASUTÉ SNĚHEM, je to podívaná nad jiné krásná – už jen ta jasná bílá barva – ale jak se vede v tom sněžném moři polním i lesním zvířatům? Myslivci jim nosí do krmelců seno a řepu, ale jistě je v polích mnoho zaječích osamělců, kteří nevědí o této péči a skáčou bezradně v závějích. Taková bílá pláň od obzoru k obzoru musí být pro zajíce sám obraz nicoty. Věkem člověk otupí, ale jako desetiletý chlapec jsem to s úzkostí prožíval s nimi a každý den jsem připomínal tatínkovi: „Mají hlad.“ – „Kdo má hlad?“ – „Zajíci a koroptve.“ – „Kdybys radši myslel na učení!“ A protože mi nikdy žádnou radost nepokazil, dal do pytle krmnou řepu, svázal do otepí seno a prošlapávali jsme si mlčky cestičku k remízu uprostřed polí. Když bylo pro zvěř všecko uchystáno, zapálil tatínek voňavý doutník a pustili jsme se zpátky. „Tak už má dušička pokoj?“ stočil ke mně šibalsky oči a já ho popadl za ruku a tak jsme šli a šli, jen modravý dým se nad námi vznášel. Jak bych mohl kdy na tu cestu tam i zpět zapomenout! Když jsem se s tatínkem před jeho smrtí loučil – bylo mu čtyřiaosmdesát – položil jsem mu ruku na čelo; bylo horké. A když pak už ležel v truhle a já se znovu dotkl dlani jeho čela, bylo studené jako skála.

KDYSI – JE TOMU TAK DÁVNO! – Mě naši zabalili do burnusu, protože byl chladný večer, a bratr mě vzal na záda a vynesl na skálu nad městečkem; na obloze se měla objevit kometa se zářivým chvostem. Nepamatuji se, že by letěla, stojí to však dosud nade mnou na té tmavé obloze v celé své slávě; tak zůstala ve mně navždy jako znamení jiných světů. Co všecko s námi odchází, když přijde náš čas! Jsou postavy z mého dětství, jejichž podoba už v nikom z vesničanů nežije, jen ve mně; všichni jsou mladší. Mysliváme si, že přežíváme v paměti dětí, vnuků – budiž! Jednoho dne i tak zmizíme beze stopy, neboť i oni zmizí. Zdá se to někomu smutné, či dokonce k slzám? Mně tedy ne. Celý náš život je veliká hra, v níž je třeba dát v sázku všecko, chceme-li získat; nejde v ní o nic menšího než o to, čemu se říká věčnost; a přitom ani nevíme, co ta věčnost vlastně je.

Josef Heyduk

Petr Hubáček

Znáte to: tisíckrát opakovaná lež či omyl se stává nakonec mýtem, ba dokonce obecně přijímanou pravdou. A protože končí období adventu, je zapotřebí na jeden takový omyl upozornit a uvést jej na pravou míru. Advent je doba očekávání, doba naděje a příprav na oslavy narození Krista. K Vánocům patří neodmyslitelně koledy a písně vánoční, které jsou součástí bohoslužeb v tomto slavnostním období.

Mezi nejznámější vánoční písně, objevující se ve všech kancionálech patří „**Narodil se Kristus Pán**“. Zde je třeba upozornit na jeden nešvar, který se stačil hluboko zahnížit v našich myslích a našel si své místo v mnoha kancionálech po celá dlouhá desetiletí.

O co jde? O jednu souhlásku a jednu samohlásku. Pro někoho je to možná detail a marginálie. Změna těchto dvou hlásek však vnesla do textu vánoční písně určitý nesoulad a významový posun. Jde totiž o nešťastného „oloupeného Goliáše“.

Víme, že Goliáš byl biblický obr, kterého přemohl mnohem menší David, syn Jišajův. Slovník cizích slov nám sice nabízí i jiné významy slova Goliáš, jako například „velký brouk“, „velkoplodá odrůda ovoce či zeleniny“, nebo „největší závitová patice či objímka“.

Není snad pochyb o tom, že v písni se zpívá o výše uvedeném hromotlukovi z řad Filištínských, který, jsa chráněn brněním a ozbrojen dýkou, mečem a kopím, vyzval k souboji zástupce Izraelitů. Odvahu našel jistý David, mladý pasák ovcí, který jedinou dobře mířenou prudkou ranou prakem umístil oblázek přesně doprostřed nekrytého obrova čela. Omráčenému obru pak uťal jediným úderem jeho vlastního meče hlavu. Po usmrcení Goliáše zřejmě nebylo cílem Davidovým nějaké loupení. Goliášova zbroj velikosti XXXXL by Davidovi příliš k užitku nebyla.

Tento biblický příběh nám při hlubším zamyšlení ve vánoční písni jaksi „nesedí“. Proč se tu mezi verši, oslavujícími Kristovo narození, objevuje najednou filišťánský obr, představitel hrubé fyzické síly, jemuž bylo srdečně jedno, že se jednou jako potomek Abrahamův, z pokolení Judova, z rodu Davídova narodí v osobě Ježíše Krista nějaký Mesiáš?

Biblický slovník Adolfa Novotného (Kalich, 1992) nabízí vysvětlení, že Goliáš symbolizuje nepřítele Hospodina. David vedl „boje Hospodinovy“ a bylo mu dáno vítězství. David ukládá Goliášovo odění ve svém stanu. Obloupiti zde znamená doslovně do naha vysvléci, užívá se i ve smyslu odzbrojiti.

Pojďme však nahlédnout do jednoho z kancionálů devatenáctého století.... A ejhle! Například v dílku „Kancionálek Cyrillský – vybrané písně pro všechny doby roku církevního jakož i nejpotřebnější modlitby lidu katolického“, zpracovaném a vydaném vlastním nákladem Th.Dr. Františkem Kolískem v Brně roku 1895 na straně 23 čteme čtvrtou sloku písně Narodil se Kristus Pán takto: „...**Beliáš obloupen - veselme se, - člověk jest vykoupen, - radujme se. – Z života čistého ...**“

Beliášem je zde míněn Belzebub, ďábel. Podle Ottova slovníku naučného, vydaného v roce 1890, tedy ve srovnatelném období, z jakého pochází výše citovaný kancionál, nacházíme heslo **Belial**. V knihách Starého zákona to byl výraz pro zosobněnou bezbožnost, totiž ďábla. V talmudu a kabbale pro knížete ďáblova, v knihách Nového zákona pro protivníka Krista.

Belial má též další význam. Je to název středověké skladby, ve které se ve formě právního procesu líčí vysvobození duší z předpekli Kristem. Ježíš tu vystupuje jako obžalovaný, žalující stranou jsou ďábové. Předsedou soudu je Šalomoun, řečníkem Kristovým Mojžíš a zástupcem ďáblů je Belial, po kterém je skladba nazvána.

Z tohoto pohledu dostává text vánoční písně logický a možno říci původní význam – totiž vítězství Krista nad ďablem. Kristus po obdržení křtu svatého Jana se chtěl důstojně připravit na své mesiášské dílo. Uchýlil se na poušť, kde se celých 40 dní modlil a postil. Byl při tom třikrát pokoušen ďablem, který nakonec odešel přemožen a zahanben. Staročeské „obloupení“ je tedy možno chápat jako výraz pro vítězství nad ďablem. Ve smyslu středověké skladby belial též vítězství Krista v soudním sporu s Belialem, jehož argumenty byly soudem „oslyšeny“.

Výraz **Beliáš** je v českém prostředí užívaný tvar, podobně jako Ancíáš (Antikrist, zastarale Ancikrist – odpůrce Krista, neznaoboh, přeneseně zlý člověk), Mesiáš (hebrejsky Mašijáh – vykupitel, spasitel) nebo u jmenových tvarů Uriáš, Tadeáš, Kleofáš, atd.

A proto:

Po nádechu ke čtvrté sloce písně „Narodil se Kristus Pán“ zapomeňme na hrdelní „**Goliáš....**“ a zformulujme mluvidla na retně „**Beliáš....**“. Navrátíme tak textu písně její původní smysl.

Žáci seděli na břehu řeky.
„Když spadnu z břehu dolů, utopím se?“

„Ne,“ řekl Mistr. „K utonutí nedojde tím, že člověk spadne do řeky, ale tím, že v ní zůstane.“

Žákovi, který se hrozil chyb, Mistr řekl:
„Ti, kdo nedělají chyby, chybují nejvíce ze všech - nepokoušejí se o nic nového.“

Antony de Mello SJ

Učitel filozofie jednoho dne přišel do třídy. Když se studenti usadili, vzal ze zásuvky nádobu a naplnil ji až po okraj kameny. Potom se zeptal studentů, zda si myslí, že je nádoba plná?

Studenti s ním souhlasili, že je.

Potom profesor vzal krabičku s kaménky a vysypal je do nádoby s kameny, zatřásl nádobou a samozřejmě, že kaménky propadaly mezi kameny. Profesor se zeptal znovu. Je teď nádoba plná?

Studenti se pousmáli a souhlasili, že je. Ale profesor vzal krabičku s velmi jemným písekem a vysypal ho do nádoby. Samozřejmě písek vyplnil i ty nejmenší mezírky mezi kameny. Ted už byla nádoba opravdu plná.

Potom profesor řekl: „Touto ukázkou jsem chtěl znázornit, že život je jako tato nádoba. Kameny znázorňují důležité věci ve vašem životě, jako jsou vaše rodina, partner, zdraví, děti ..., všechno, co je tak důležité, že kdyby jste to ztratili, bylo by to velmi ničující. Kaménky znázorňují ostatní, méně důležité věci. Například vaše zaměstnání, dům, auto ... A písek je všechno ostatní. Drobnosti. Když dáte písek do nádoby jako první, nezůstane vám žádné místo pro kameny. To stejné platí i v životě. Když budete ztrácet čas a energii na drobnosti - materiální věci, nikdy nebudete mít čas na věci, které jsou skutečně důležité. Věnujte pozornost rozhodujícím věcem ve vašem životě. Hrajte si se svými dětmi, vezměte svého partnera tancovat ... Vždy bude čas jít do práce, uklidit dům, uvařit oběd, nakoupit ... Dejte si záležet na kamenech (na tom, co vám skutečně záleží). Určete si své cíle. To ostatní jsou jen kaménky a písek. Hodně štěstí, doufám, že se vám to podaří.

Přeji vám, aby vaše ruce měly vždy co dělat, ať máte v peněžence vždy pár korun, ať vždy slunce svítí na vaše okno, ať po každém dešti určitě následuje duha, ať máte vždy nablízku přátelskou ruku.“

Pak přistoupil student a ptal se profesora: „Myslíte, že nádoba už je plná?“

Profesor připustil, že ano.

Student vzal půllitr piva a vlil ho do nádoby. Pivo se vsáкло do písku.

Ponaučení?

Na pivo se vždycky místo najde!!

Ke chvále slova upřímného

Jsou smutné domy bez oken

můj drahý

zahrady bez stromů
a stromy bez květů
obloha bez slunce
a ptáci bez zpěvu

A srdce naše i ústa
smutná jsou beze slov
kterými se přelévá
něco ze mne do tebe
a z tebe do mne

můj drahý

Josef Veselý, „Ve znamení slunce“

NÁŠ ROZHOVOR

S PANÍ ANNOU MARKOVOU (*1926)
z Verměřovic

Narodila jsem se jako Dušková v Bystrci. Byly jsme doma čtyři holky: Božka o dva roky starší, já, Máňa o šest let mladší a Lída o devět. Náš tatínek byl moc hodnej a naše maminka zas všechno uměla – doma i v hospodářství. Ráno, než jsme šly do školy, musely jsme zamést, umejt nádobí, uvařit snídani, jedna z nás větších šla kroužit řepu a druhá dala prasatům. V této době jsme měli 12 ha, 6 ks jaloviny a 4-5 krav. Nadřeli jsme se, ale byli jsme na to zvyklí. Žili jsme skromně a byli jsme vychováni ve víře a snášenlivosti. Měli jsme spokojený život...

Pět let jsem chodila v Bystrci do obecné školy, a když mně bylo 12 let, chodili jsme do Jablonného do měšťanky. Jenže Bystřec byla za války německá a Jablonné české území, takže nás německý „ordněří“ vraceli zpátky a do školy nás někdy nepustili. Do Jablonného jsme chodili do pololetí a pak do obecné školy v Bystrci nebo ve Výprachticích.

Ve válce jsme měli strach. Byly okamžiky, kdy to nebylo k vydržení. 13.3.1939 stěhovali tatínek s varhanikem pana faráře Pácala až ke Hradci a tu noc v Bystrci vyhořel „baufira“ Matějka (zemědělský vedoucí). On se dal k Němcům, a proto se říkalo, že Češi vypálili Němce. Byl strašně zlej, dělal lidem různý naschvály a špehoval je, v první válce byl jako kaprál.

V r. 1944 nastalo nastalo velký zatýkání, i žen. V kostele byla zrovna mše a gestapáci čekali venku na varhaníka. Jenže nějaký pan z Čermné, co ohledával zvířata před porážkou, zaslechl na národním výboru, že si jdou pro varhaníka a šel ho varovat. Přilít na kruchtu a povídá: „Josefe, jdou pro tebe!“ a varhaník tam měl vedle sebe synovce, tak mu říká: „Pepiku hraj!“ a zatím utekl zadním vchodem pryč až na státní silnici a lesima šel do Jablonného, kde se schoval. Bystřáci museli do Německa na práci, někteří do Sudet, jiní třeba do Drážďan nebo do Halle. Někteří se museli vystěhovat, dobytek jim zabavili a do jejich domů dali německý rodiny z Tyrol. Víte, ale my jsme na ty německý lidi, co přišli, neměli zlost. Oni za to nemohli. Byly to rodiny často s mnoha dětmi – jedni měli 9 dětí a dvě se jim ještě v Bystrci narodily ... Všechno to tam dirigoval německý správce. (Např. v sousedních Výprachticích, které byly také německým územím, se ale lidi měli lépe, protože ve volbách tamní lidi volili 96 % pro Němce a jen 4 % proti. V Bystrci byl ten poměr opačný, proto jsme na tom byli hůř.) Do Bystřce přišlo spousta „ordněrů“, aby zastrážili lidi a 50 jich pak bydlelo nějaký čas ve škole. Lidi jim museli dát slavníky a deky.

Za války 1939-45 tady byl německý pan farář Josef Šrajber a to byl taky hodnej člověk, ten nikoho neudal, byl fěrovej. Pocházel z 9 dětí,

byl skromný a lidi mu všechno dali, protože nic neměl. Babička mu dala peřinu, pani Kašková dvoje cejchy. Dali mu k truhláři udělat jarmaru, stůl, postel a psací stůl. Když třeba kluci, co ministrovali, neměli boty, tak on jim sehnal poukaz na boty. Někdy chodil lidem pomahat sbírat brambory nebo skládat seno. Lidi ho tady měli rádi a taky na něj mysli. Pani Kalousová tady v hospodě vařila pro učitele a lidi zase dali Kalousom vejslužku a řekli: „Dejte panu faráři oběd ...“, a tak on byl za všechno strašně vděčnej. Ke konci války měl u sebe sestru s malým děckem. Byla vdaná v Německu, ale protože tam to bombardovali, přišla k němu. A naše maminka mu říkala: „Jen si sestru nechte tady, přeci ona vám s ledasčím pomůže, a když budete potřebovat, tak lidi vám daj!“

Ve službě

V letech 1941-45 jsem byla v Lanškrouně ve službě. Měla jsem jít sloužit do hospodářství, jenže mě žádná hospodyně nechtěla, že prý by mě nebylo pod krávu ani vidět, byla jsem taková malá a slabá. Šla jsem tedy do hospody umývat nádobí. Tam jsem byla rok, když jsem dostala zánět okostice, šla jsem domů, to mně bylo 15 let. Pan doktor mně poradil, ať to hodně vyplachuju heřmánkem. Když jsem se uzdravila, měla jsem strach jít zpátky, tak šel se mnou tatínek a vysvětlil té paní, co se zlobila, že za to nemůžu, že jsem byla pořád v průvanu, a proto jsem onemocněla. Mezitím si paní vzala služku. Byla to Polka a říkala mi, že rodiče nikdy neviděla, měla jen fotku své rodné vesnice. Chudák holka, jako malou ji dali do cirkusu, protože nikoho neměla, a když cirkus zrušili, tak musela jít do Německa.

Nakonec jsem sloužila u pana profesora. Měli 4 děti. Pocházel z Českého Krumlova ze šesti hošů. Všechny byli profesori. Bylo mu něco přes třicet a měli krásný český jméno, takže asi měli český předky. A on se pak dal k SS, takže musel na vojnu. Jako profesor měl vysokou funkci (obervolksturmgruppenführer). Nejdřív se měl dobře, ale pak ho poslali do Ruska a od té doby o něm paní neměla zprávy. A po převratě musela paní s dětma taky jít pryč („odsun“), zrovna v červnu 1945. Tehdy bylo jejím čtyřem dětem 12, 9, 2 a půl roku a mohli si vzít 30

kg věci na osobu. Jenže ona neunesla ani ty děti, natož nějaký věci ... A musela pryč ... Dlouho po válce jsem se tady na výstavě ručních prací setkala s paní, která byla Němka a vdala se za Čecha. Mluvila prý i s touto paní profesorkou a ta jí říkala, že v Německu ji nikdo nechtěl přijmout. Nikdo ji nechtěl vzít na byt, protože její manžel měl vysokou SS vojenskou funkci. A tak od června do listopadu byla s těma dětma na hřbitově na lavičce – o hladu ...

Tatínek

Žili jsme v těžké době, ale za první republiky byl na všechno čas. Dělal se různý orelský a hasičský výlety, přijímání, dožinky a naše maminka na to vždycky napekla koláčů. Hrál se divadlo, u našich na takovým plácku. Jednou hráli „Madlenka z kovářny“ a náš tatínek přijel jako „mileneček“ na bílém koni a na tom plácku před chalupou zpívali. To už jsem chodila do školy, tak jsem se tam mohla jít podívat. Tatínek, František Dušek, měl

za první republiky více funkcí v obci. Měl jen měšťanku, ale byl hlava otevřená. Strejda Kašku, který s tatínkem dělal na obci říkával svým nástupcům: „Hoši, vy to máte těžší než my. My jsme vždycky čekali, až přišel Franta, a ten nám řekl – Udělejte to tak a tak. A vždycky bylo po jeho a bylo to dobře.“ Postavila se mlíkárna, kampelička, staral se o kostel. Po válce se pořídily do kostela nové lavice – každý, kdo mohl, dal strom, pak se to vyměnilo za dub, správce to v topírně usušil a pak se

daly udělat ty lavice. To už ale byl tatínek po smrti. Náš dědeček dělal 52 let kostelníka a tatínek mu pomohal kopat hroby. Tuhle jedna paní vzpomínala, že neměla peníze a dědeček jí říkal: „Jestli máš pětikorunu, tak mně dej pětikorunu a jestli nemáš, tak mně nic nedávej. Já ti to vykopu zadarmo.“ Dědeček byl taky tak dobrý člověk – jako tatínek.

Tatínek byl za války v koncentráku. Zavřeli ho v r. 1944 ještě se šesti dalšími hochy z vesnice. Přivedli je do Výprachtic a tam je strašně zmlátili, takže jeden na to do rána umřel. Byli v Šumperku, Terezíně, Vratislavi, Drážďanech, Zwickau. Všude museli dělat. V Terezíně chodil tatínek do kovářny. A tam na výhni potají vařil k kbelíku od marmelády brambory pro ostatní vězně. A když někdo

šel, tak to musel odstavit a schovat. Prý to takhle musel odstavit třeba 13x než se to uvařilo. Nevím, jak to dělali ... Pak ty brambory propašovali vězňům, co zůstali v táboře ... Pak je vezli do Drážďan, jenže tam měli plno, tak je zavezli do Zwickau. Tady dělali na statku a služka jim prý občas uvařila pařák brambor a těm dvaceti chlapům je rozdělila. Zavřela je do stodoly, aby to mohli v klidu sníst a gestapáky dala do kuchyně, kde je zatím pohostila. Nebyli všechny Němci zlý ...

Tatínek vypravoval, že Němci jednou našli u jednoho pána ty uvařené brambory. Byl to řídicí učitel, komunista a měl tuberu. A náš tatínek mu říkal: „Řekni to na mě, že jsem ti to dal. Kdyby zmlátili tebe, ty bys to nevydržel.“ Tak on to řekl a takový dva gestapáci tatínka zmlátili a ještě ho pak na zádech polili vařící vodou. Od té doby pak ten řídicí učitel říkal, že by nikdy nevěřil, že může být katolík tak dobrým člověkem. Tatínek si pak sešil dva kapesníky, vycpal to senem a dával si tu podložku na záda, aby maminka podle prádla nepoznala, že má tak velký bolák. Oni totiž každý měsíc posílali domů na vyprání spodní prádlo a kapesníky. Když je pak Američani osvobodili, nejdřív je odšívili, dali jim nový šaty a chodili tam nějaký čas lidem spravovat domy. Jíst moc nemohli, jen nějakou vodovou kaši, aby z toho neumřeli. Tatínek vážil 40 kg, když přišel po válce domů. Vrátili se celkem čtyři, jeden zemřel v Terezíně na tyfus a jeden hned po zatčení, když ho zmlátili.

Když tatínka zavřeli, já byla na službě v Lanškrouně, takže na všechnu práci doma zbyla maminka s Božkou. Božka za války, to jí bylo 18 let, musela jezdit tahat s koňma klády z lesa nebo lopatama vyhazovali v zimě sníh ze silnice na Suchák, aby byla pro Němce průjezdná. V roce 1951 jsem se vdávala a v r.1955 umřel tatínek, bylo mu 55 let.

Konec války

Když Němci ustupovali, hnali před sebou i ruské zajatce. A oni už nemohli, jak byli zbídačený a vyhladovělý. Jeden z nich se tady ve Verměřovicích u parkanu svalil a už nemohl dál. To mně vypravovala babička s dědem, já jsem tady v té době ještě nebyla. Nevím, jestli se svalil a byl pryč nebo ho ještě zastřelili. Pohřbili ho tady a za komunistů se o ten hrob starali komunisti. Po revoluci se starat přestali, tak tam teď chodím já. Přece každá máma by šla dát dětem kytičku na hrob ...

No a když přišli Rusáci, to bylo peklo. Ženský před nima utíkali a spali třeba v poli, jen aby se před nima uchránily. Přitáhli s haldou koní, asi 40 ks. S párem koní přijeli až k nám pod schody, a když je pak jeden chtěl dostat dolů k potoku, tak je mlátil, aby coufali zpátky. Nenapadlo ho ty koně otočit. To jsme se tenkrát nasmáli. Lidem zase sebrali odpočaté a zdravé koně a ty jejich rozdělili po vsi a pak si je vzali lidi, co se stěhovali do pohraničí a nic neměli. Přivlekli taky hejno krav a říkali lidem, že si je můžou podojit, ale žád-

nej nešel. My jsme tenkrát měli takového velkého bejka a poušťáka. A když viděli, že máme plnej chliv dobytka, tak nám jednoho bejka vytáhli a na dvoře zabili. Měli jsme z nich strach. U nás v seknici byli na 3-4 noci a jeden z nich se rozčiloval: „Copak vy nemáte bílý peřiny!“ A maminka jim říká, že ne. Já s Božkou jsme nocovaly u babičky, protože jsme se bály, bylo nám 18 a 20 let ... Jinej zas chtěl rozbít kytaru našeho bratráčka. Maminka mu rázně řekla, ať to nerozbíjí, že to není naše a museli bychom to zaplatit. Jinej voják se zas bavil tím, že vyzložil na dva stoly ve verandě samé budíky a hodiny, nařídil je a když začaly zvonit, rozstřílel je ... Pak přišel nějaký jejich oficír a trochu je zkontroloval, jinak by byli vlezli do postele v holínkách. Někteří z nich byli úplní analfabeti ... Když odjížděli pryč, tak co nesnědli, vyhodili do potoka, (třeba dva kbelíky másla, co si vzali v mlíkárně).

5. května 1945 přijeli na udání Němci. Dvě auta plný municie dali za kostel do jeřdu a další auta přivezla voják. Chtěli vypálit Bystřec. V půlnoci dostali hlášení, že Rusové už jezdí po státní silnici od Suchého Vrchu a to nás zachránilo. Němci se pakovali pryč a při tom podpálili obě auta s municí. Ale to si nedovedete představit, co to bylo za rachot. Nikdo v Bystřeci nespál, každé čekal ustrojenej doma, co se bude dít. Vždycky, když byl záblesk, chodili jsme koukat kolem baráku. Měli jsme strach, abychom neuhohli ...

Manžel

Manžel byl jako kluk na Dolní Moravě na handlu a tady zas byl jejich Franta. Franta musel pak jako 18letý kluk na vojnu a tam byl velmi těžce raněný. Jeho otec se nemusel po válce vystěhovat, protože dělal v Dolní Moravě za války „baufiru“ a pomohal lidem ve vesnici. Třeba na černo mlet a dával lidem obilí. Jenže Franta na tom byl moc špatně, a protože zůstal zraněný v Německu, jeho otec se za ním vystěhoval, i když nechtěl - aby mu pomohl ... Víte, všechny sudetský Němci nebyli zlý. Polovina z německých vojáků s válkou nesouhlasila, jen dělali, co museli a byli třeba nevině zabítý ...

Manžel utekl z koncentračního tábora. Nechce o tom mluvit. Šli lesem, jen v noci mezi frontami. Uteklo jich hodně a čtyři se drželi pohromadě. Za měsíc přišli domů. Jeden měl strašně odřený nohy, že se na nich neudržel, druhý umřel hned v srpnu, protože se nemohl ničeho najíst a manžel měl chronický zánět žlučníku. Nemohl ani bramborovou kaši, protože tam bylo trochu mlíka. V nemocnici mu nepomohli. Jednou takhle seděl vedle čermenského pana doktora Utíkala. On to byl Hanák, studoval na Sorboně ve Francii a ten mu povídá: „Copak ti Jane je?“ A on mu řekl: „Ale, nemůžu nic jíst.“ A doktor říká, ať přijde někdy k němu, až bude mít čas. A my jsme do něj s babičkou tak mluvily, až se sebral a šel. A doktor mu dal lahvičku plnou barevných tabletek. Ty využíval a od té doby má pokoj...

Z rozhovoru s manželem - Janem Markem (1922)

Tenkrát se dělalo všechno ináč ... Doba mého mládí a dnešek se nedají vůbec srovnat ... Všechno jde hrozně rychle dopředu a člověk tomu nestačí. My jsme byli spokojený, i když byla práce ... Dnes se lidi lehčeji užívají, lehčeji vydělávají peníze, je kratší pracovní doba, sociální výhody, lékařská péče, technika ... Já teda nevím, už jsem starý, ale řekl bych, že zatím tahle nová doba dala lidem hrozně moc. Jenže lidi budou chtít ještě víc, a nebude z čeho brát. Já se toho nedožiju, mně to nevádí, ale co ty děti? Nespokojenost je z toho, že lidi se mají čím dál líp a teď už se toho nemůžou vzdát, musejí postupovat dál, to je věc vývoje. Není jiné východisko, leda revoluce nebo nějaká pohroma. Dokud byli lidi negramotný a nevěděli, že jinde se mají líp, byl klid. Teď to každý vidí v televizi a ještě se navzájem lidi ponoukají a provokují ...

Je zajímavý, že všichni vědátoři vědí, jak huntujem přírodu a že dochází pitná voda a nic se proti tomu nedělá. Jen se ze všeho hrabou peníze do kapsy. Představte si, když roztaje část ledovce na severu, stoupne Tichý oceán o 2 cm, to znamená třeba v Holandsku 70 km do vnitrozemí zaplaveného území. A nikdo se tím vážně nezaobírá.

Někdo má vejplatu třeba 300 tisíc měsíčně. Kam to dává? Postaví si tři vily, má čtyři auta, ale co dál? Vždyť má taky jeden žaludek jako já a já takový peníze nemám za kolik let ...

V Německu na práci jsem byl od 10.10.1942, dělali jsme pro největší fabriku na výrobu syntetického benzínu v Leuně a v Halle v solných dolech. Od r. 1944 do 10.4.1945 jsem byl v koncentráku Zeczen (u Magdeburgu). Když se spojovale fronta, využili jsme zmatku při bombardování a hodně nás tehdy z transportu uteklo.

Nedávno dostávali lidi vězněný nebo nasazený za války nějaký odškodný. Jenže já jsem žádný doklad nesehnal, protože všechny naše papíry zůstaly v táboře. A paní na tom referátě mně povídá: „Když nemáte žádnéj papír, tak asi nic nedostanete.“ Já jí povídám: „No když nedostanu, tak nedostanu. Byl jsem živ bez toho a budu živ dál.“ Ale přišlo mně to trochu líto, a ne kvůli penězům ...

Knih se o tom napsalo mnoho. Nechci je komentovat, protože jsem tam byl. Moje zážitky nejsou ani jiné ani horší, ale mluvit o tom nebudu, jsem jen obyčejný člověk. A lidi se stejně nepoučí ... Někteří mi ani nevěří - řeknou, že si vymyslím ...

Odsuzuju všechny, kdo říkají, že holocaust nebyl. Podle mých zkušeností si myslím, že Židů ve válce bylo zabito víc než 6 milionů. Byla to moc špatná doba ...

Teď si dělám svý, jsem veselý myslí a jsem spokojený, že mně Pán Bůh dal ještě zdraví a že můžu něco dělat ...

M

JAK VZNIKLA BIBLE

pokračování ze str. 2

IV. Někdy se setkáváme s otázkou, zdali je v Písmu vše, co v něm má být, nebo zdali by se mělo z něho něco vypustit, anebo naopak do něho něco přidat. V novozákonním pohledu je dostatečnost a uzavřenost Písma dána christologicky: Spasitel už přišel a víme o něm vše, čeho je zapotřebí. Starý zákon je určitým způsobem otevřený: Je zároveň velkým zaslíbením, že Bůh dokoná to, co se v něm předpovídá. Zde klade židovská tradice důrazy poněkud jinam než tradice křesťanská. Ale jejich hlavní, pravověrný proud se shoduje v tom, že v SZ je vše, co je potřebí znát tomu, kdo vyhlíží Boží dokonání. Jen okrajové a nepravověrné proudy přidávají k tradici písemné esoterickou tradici ústní /kabala, gnose/. V nové době se vyskytly názory, že by Bible měla být např. doplněna o Chartu lidských práv a pod. Nemyslím si to. Abecedu, formálně uzavřenou, protože postačitelnou, nemusíme doplňovat, chceme-li touto uzavřenou abecedou vyjádřit nové myšlenky. Jestliže neztotožňujeme vnitřní Boží olovení se slůvky Písma, věříme-li, že Duch svatý působí Písmem i nadále, jak ráčí, pak nám i formálně uzavřeným kánonem může říci věci nové, vše, co potřebujeme slyšet. Samozřejmě zde zůstává

i možnost vykládat nebo číst Písmo špatně, totiž tak, že nás k Bohu nepřibližuje, nýbrž naopak od Boha vzdaluje. Pak je třeba říci otevřeně a určitě, že s ním takový čtenář či vykladač zachází jinak než samo Písmo chce, že je tedy – ve svém cíli a nejvlastnějším smyslu – překrucuje. Řeknu to ještě ostřeji: Každý, kdo při četbě a výkladu Písma pomíjí víru jeho pisatelů jako centrální motiv /pohnutku/, z níž vznikalo a bylo utvářeno, zachází s ním nepřiměřeně a tedy nevědecky. To je v pozadí slavných Daňkových thesů v článku o Gedaljovi.

V. Různé části Písma vznikaly v různých dobách a snažily se oslovit různé čtenáře. Tato „historická zaklíněnost“ je nezbytná a zřetelná. Proto se nám některé stati Písma stanou srozumitelnější, čteme-li je v kontextu doby, pro kterou byly určeny a do níž chtěly mluvit. Proto v něm také nacházíme a budeme nacházet v tomto starém věku stati srozumitelnější i stati méně srozumitelné. Ty nebudeme zlehčovat ani škrtat, ale počkáme, až se dostaneme do situace, která nám je pootevře. Zřetelný příklad jsou texty apokalyptické a zvl. Zjevení Janovo. Když se někdo v hlubokém trápení a úzkostech zeptá: A nevymkly se dějiny Bohu z rukou?, znamená to, že dozrál k tomu, aby se takovými texty začal zabývat. Obecně lze říci, že v Písmu jsou hlu-

biny, kterým zatím nerozumíme. Písmo není „prvoplánový text“, jehož význam by se vyčerpával povrchně informačním pochopením. Proto moudrý vykladač říká: „Lecčemu nerozumím“, kdežto nemoudrý vykladač rozumí ihned všemu – ovšem po svém a tím často špatně.

VI. Pokusme se shrnout nesprávné představy o vzniku Písma do stručného přehledu: Nesprávné nebo alespoň nepřesné představy o vzniku Písma předpokládají, že Bible je

1. **Diktát:** Bůh či anděl nadiktovali Písmo svatopiscům. Ti byli jen „pery Ducha svatého“ /Calami Spiritus sancti/. Tato představa nepřipouští, že Duch svatý o Písmo stále pečoval, při jeho zapiso-

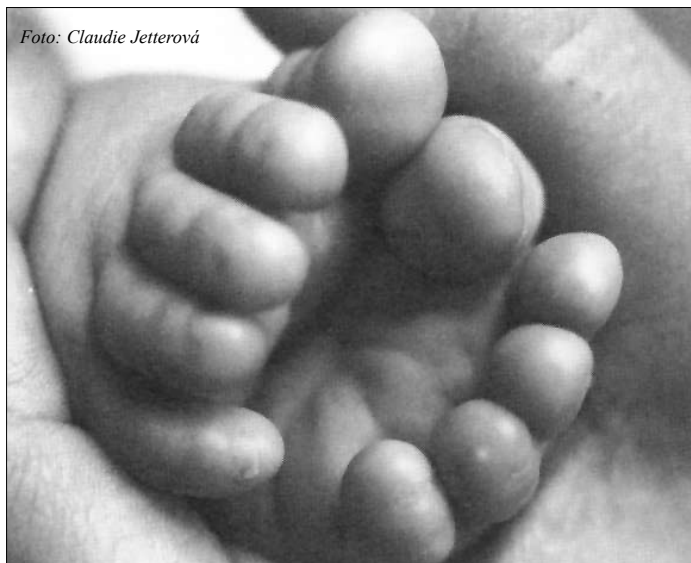

Foto: Claudie Jetterová

vání, tradování, prepisování atd., a tak vlastně stále působení Ducha vyřazuje. Její vznik je ovšem pochopitelný: Je to /ovšem málo zdařilý/ pokus pojistit to, že Písmo si nevymyslili lidé, ale že vzniklo působením božím. Jenže to působení bylo složitější a dodejme také: hlubší. Zdá se mi, že mezi přemýšlivými křesťany má tato představa stále méně zastánců.

2. **Referát:** Svatopisec prý byl přítomen události a popsal ji přesně. Žádná interpretace události prý nepřichází v úvahu, svatopisec „fotografoval“. I to je pohled velmi zjednodušený. – I zde je v pozadí pohnutka pozitivní: svatopisec si to, co psal, nevymyslil, ale v pozadí je událost. To je pochopitelný důraz. – Ale každý, kdo se vážněji zabýval fotografií, ví, co se při tom všechno dá udělat: Odkud zabírám, co ještě na obrázku bude a co už ne, udělám-li výřez, nebo jej zvětším atd., atd. A tím víc při vyprávění. Každý, kdo vypráví o nějaké události, vypráví zároveň i to, jak ji vnímal, co mu z ní utkvělo, kam ho vedlo to, co viděl. Čili chtěl nechtěl zároveň interpretuje. Popírat tento fakt znamená ocitat se – vědomky nebo nevědomky – mimo realitu. Důležité je, abychom interpretovali ve shodě s tím, co chce říci příběh sám – tedy vedeni Duchem svatým.

3. **Kód či šifra:** Byli a tu a tam ještě jsou

i vykladači, kteří mají za to, že svatopisec zakódoval či zašifroval zprávu do jinotajů, alegorií a hádanek, které je třeba nejpřesně rozluštit, třeba podle nějakých tajných pravidel. Tak někdy přistupují k Písmu vyznavači Okultismu nebo číselné kabaly. I zde je v pozadí pozitivní motiv: v Písmu je řada míst, která mají hlubší a obecnější obsah než se zdá na první pohled. Otevírají se nám, jak Bůh dává, když je srovnáme s jinými místy Písma. Reformatice měla velmi závažnou zásadu: Vykládat Písmo Písmem. To platí. Ale to není luštění křížovek nebo louskání hádanek. Je důležité pamatovat, že nám každým místem Písma může Bůh říci něco nového a hlubšího, když chce. Ale vždy jsme odkázáni na „dar z druhé strany“, tedy dar Ducha svatého, který při čtení a vykládání reinspiruje čtenáře a vykladače. Takže vykladač Písma je v nejvlastnějším smyslu Bůh sám.

Po těchto nepřiměřených vymezeních se pokusme alespoň o jedno přiměřené, nebo řekneme opatrněji „relativně přiměřené“. Je to výraz **svědectví**. Svědek u něčeho byl, nevymyslel si to, nevykládá své domněnky a smyšlenky. Ale vykládá osobně: Jak to viděl, jak ho to oslovilo a možná i jak ho to proměnilo. Ručí za své svědectví, protože v něm rozpoznal setkání s Pravdou, která přemáhá, která je mocná, a to proto, že je od Boha. Nevykládá jen o události, ale vždy zároveň o jejím dosahu a smyslu. Ví asi i leccos o příčinách události, ale důležitý je mu její cíl a smysl. To znamená: Událost pro něho nabyla rázu setkání, a on stojí za tím, co mu z toho všeho bylo dáno – darováno – vidět a pochopit.

Někdo namítne: Ty tu stále zdůrazňuješ subjektivní stránku, a svědectví má přece i objektivní stránku! Samozřejmě. Dejme si příklad: Více svědků mluví o téže události /třeba čtyři evangelisté/. Každý to řekne trochu jinak, po svém. V jádře jsou objektivní, ve výrazu ne zcela. Jak to vyjádřit? Mám pro to už léta výraz: Svědectví není ani zcela objektivní ani zcela subjektivní, ale je víc než subjektivní, je **transsubjektivní**. Není záležitostí jen jedince – svědka, to by bylo subjektivní. Ale v tom podstatném se s ostatními svědky shoduje – je nadsubjektivní, tedy transsubjektivní. Není objektivní v tom smyslu, že by ušetřilo nebo obešlo víru.

Písmo je tedy jako svědectví složeno ze slov těch, kterým Bůh daroval víru, takže za událostmi či nad událostmi rozpoznali Boží zásah, Boží dění, Boží vůli. Tak se jim to, o čem svědčí, stalo Božím oslovením. A oni se snaží vyznávat, mluvit, svědčit, psát či redigovat vše tak, aby se to stávalo znovu a znovu oslovením pro ty, kterým Bůh dal uši k slyšení.

Jan Heller

PROTI ČEMU BUDU

Dál budu proti zvětšování všeho transportu: větší výběr věcí na trhu není žádný rozumný důvod. Budu proti reklamním tabulím v krajině a divím se, že se ke mně všichni nepřidáváte. Vy v tom máte peníze? Nebo se jimi řídíte? Na zastávce tramvají jsem četl, že vandalové udělali za rok dopravnímu podniku škodu za padesát milionů: proč se raději nedá pět milionů na jejich chytání do ok a značkování? V nastávajícím roce budu se vracet k těžké myšlence, tedy spíš ona se mi bude vnucovat, jak fyzicky snížit počet zlodějů nebo je vytřídit někam, odkud by na nic nedosáhli. A divím se, že se proti nim nic nedělá: něco nového, co by je řálo. I v tomto novém roce si myslím, že kdo se chce na lyžích svést z kopce, má si na něj osobně vylézt: toto je totiž jeden ze znaků určujících životní názor, jako notové znamení určuje tón celé písničky.

Bývá zvykem a chválí se, když si člověk vytkne pro budoucnost nějaké kladné předsevzetí. Ale já si jednak myslím, že dneska o své budoucnosti rozhodujeme víc tím, co odmítáme, než co přijmeme. Odmítání totiž je zaručeně svobodné, přijetí bývá pod tlakem.

Tak jako už padesát let dál budu proti tzv. dostavbě Staroměstského náměstí. Jsou totiž lidé, odborní pitomci, kteří nevnímají, že ten volný vinkl, který tam vznikl v květnu 1945, je nejpříjemnějším místem toho náměstí, a pořád vyvolávají diskuse nebo i soutěže, jak je uzavřít v tupý čtverec. A budu dál proti tomu, aby se v Praze konala olympiáda. Všecko, co by z toho plynulo, by ještě více tísnilo Pražany a posunulo Prahu zas víc do úlohy hospodářského stroje. Všimněte si, jak podniky a úřady vytlačují obyvatele z centra. Ti, co to prosazují, mají pohnutky ješitné nebo zjištné. A vůbec: když někdo navrhne a dovolí takový zásah do krajiny nebo města, jak se právě děje na náměstí Republiky, měli bychom o tom člověku vědět, kde rosl, jaké měl rodiče, co čte: je to hrozné, a já jsem zvědav, jestli se tam nakonec vrátí na své místo hudební škola, do níž jsem chodil na klavír a musel přestat. Magistrát škole slíbil, že ano.

Tak jako dosud budu i proti přímé volbě prezidenta. Za tím návrhem cítím lest: zisk nějakého investora. Takové volby klesnou na úroveň televizních soutěží a her pro hlupáčky, a moudřejší lidé by museli nějak zařídít, aby tito lidé omylem hlasovali správně. Budu dále i proti stavbě jakéhosi oceanária na Letné.

Dál budu nedůvěřivý k úředníkům Evropské unie, kteří tu dobrou organizaci zvrhávají podle svých osobních povah, úzkých. Z dobře informovaného pramene, totiž od svého syna Martina ve Francii, vím, co chtějí zakázat: aby se na vánoční stromky dávaly opravdové svíčky. A vůbec si myslím, že nás naše vláda dost nechrání před cizinci. Jak je například možné, že si u nás mohou koupit cukrovary, aby je pak zavřeli a vozili sem

RUCE PRYČ OD GRUZIE

Navštívil jsem nedávno Gruzii. Zasedal tam gruzínský parlament a jednomyslně přijal usnesení, v němž se požaduje, aby v separatistických částech Gruzie, v Jižní Osetii a Abcházii byly ruské „mírotvorné síly“ nahrazeny mezinárodní kontrolou.

Situaci v obou separatistických regionech znám z vlastní zkušenosti velmi podrobně, Abcházii i Jižní Osetii jsem v posledních patnácti letech pravidelně navštěvoval a vidím zřetelně, jak je i zde historie podrobována cílenému tlaku zpravodajských služeb.

Byl jsem jako novinář v blízkosti někdejšího separatistického prezidenta Abcházie Ardzimby, když jeho jednotky bojovaly za „samostatnost“ proti gruzínské armádě. Každodenně jsem byl svědkem toho, jak byl obklopen ruskými důstojníky, sledoval jsem kolony ruských armádních nákladůk vozících od ruského Adleru separatistům zbraně a munici. Gruzínská armáda, špatně vyzbrojená a nevyvíčená tehdy začátkem devadesátých let války prohrála. Několik set tisíc Gruzínů muselo opustit své domovy a mnoho z nich ještě žije po táborech a nouzových ubytovnách. Lázeňská střediska

a domy v Suchumi skoupili bohatí „noví Rusové“. Kreml Abcházii anektoval vojenskou silou a dosáhl nakonec toho, že mezinárodní společenství potichu schválilo neúnosný stav, kdy jsou za mírotvorné síly považovány vojenské složky jednoho z účastníků konfliktu.

V Jižní Osetii, která je ústavní částí Gruzínské republiky, se prohánějí kolony ruských vojenských vozidel. Platí tam rubly a nikoliv lary. Tisíce obyvatel horské enklávy obdržely pasy občanů Ruské federace, což podle starého imperiálního schématu dává možnost Kremlu prohlásit, že chrání občany svého státu. Obyvatelé Osetie na vstup do Ruska nepotřebují na rozdíl od ostatních obyvatel Gruzie víza...

Averze Moskvy ke snahám Gruzie úplně zrušit ruské vojenské základny, vstoupit do NATO a přiblížit se Západu sílí. Opakují se pokusy o vnitřní rozvrat. Poté, co byl otevřen z Kaspiku směrem k Evropě ropovod Baku-Tbilisi-Džejchan, který nevede přes ruské území, se dá předpokládat, že ruský tlak na Gruzii nabude nebezpečných a nekontrolovatelných rozměrů.

Tlak Ruska nastolit ve Tbilisi promoskevský režim bude pokračovat. Může skončit i vítěz-

svůj cukr? Darebáci! Slabá vláda!

Toto je neúplný výčet mých mrzutých témat, o nichž budu psát, když mě donutí, a jen do určitého data, jež neznám: potom jako když utne. *Ludvík Vaculík, LN, 2.1. 2007*

SVEDENÍ K SOLIDARITĚ

Papež Jan Pavel II. ve své encyklice *Laborem Exercens* říká mnoho dobrých věcí. Říká, že v současnosti nejlepším jménem pro dokonalou křesťanskou lásku agapé je solidarita. Mysleli jsme si, že solidarita znamená být hodni a poskytovat podporu, ale v konečném důsledku to znamená setrvat se zlomností a dovolit, ať nás dovede, kam je třeba, a být ochotni zaplatit příslušnou cenu. Ježíše toto přivedlo na kříž.

Myslím, že solidarita s bolestí, se slabostí, dokonce i s příznaky smrti ve společnosti je možná tím nejlepším jménem pro lásku v dnešním světě, zvláště pro lásku mužnou, pro onen rys lásky vyjadřovaný jak muži, tak ženami. Nikdo z nás by se nenechal dobrovolně přitlouct na kříž, ani by se dobrovolně nepostavil na stranu utiskovaných ve společnosti. Jen okolnosti nás tam proti naší vůli dovlečou a nakonec nám už nezbyde žádná elegantní cesta ven.

Nejsme obraceni ze své vůle, jsme obraceni proti své vůli. Krok po kroku nás Bůh svádí a přivádí k solidaritě. *Richard Rohr*

ně, pokud se zjevným neoimperiálním zájmům nepostaví mezinárodní společenství a neuvědomí si, jakou roli v konfliktu hraje kaspická ropa. Trefně mi to řekl Kote Gabašvili, šéf parlamentního zahraničního výboru: „Jestliže Evropa Gruzii nepodpoří, může se stát, že jednoho dne bude mít ve svých obývacích pokojích o poznání chladněji.“

Pokračuje řinčení zbraní a bezprecedentní hospodářská blokáda Gruzie ze strany Ruské federace. V říjnu tohoto proti tomu

protestovali u ruského velvyslanectví v Praze spolu s jinými dva Gruzínci, žijící v Česku: Jimi Dabrunďavili a Zurab Laliašvili. Policie je sebrala, státní zástupkyně žalovala a soudkyně Gabriela Huttlová z Prahy 6 je odsoudila k několikaměsíčnímu vězení. V rozsudku se praví, že „veřejně podněcovali k nenávisti k ruskému národu a jeho politickým představitelům zejména tím, že česky vykřikovali: „Ruce pryč od Gruzie“ a vystavovali transparent se zobrazeným vojákem v ruské uniformě, na levém rukávu s páskou s hákovým křížem, který symbolicky šlape z území Ruska na území Gruzie ...“

Můj přítel, vynikající ruský novinář Andrej Babickij mi k tomu řekl: „Kdyby je odsoudili u nás, ničemu bych se nedivil. Ale v demokratické České republice? U vás se nesmí beztrestně vyslovit názor na ruskou armádu či vládu?“

*Týdeník Rozhlas, 1/2007
Jaromír Štětina*

STUDENÝ DEN

Už za poledne se slunce vytrácí
a jsi rád té plískanici bílých okvěti
i světlosti splavu
ač jde o týž verš
jen s jiným nápěvem

... srdce dozrává jak sten
v svůj kradmý pád do vrcholu
a střeží i zháší svůj
vysávající kahanec
střeží i zháší skutek díla
... Obráží důkaz

František Xaver Halaš

RODINA

CHYBY V KOMUNIKACI S DĚTMI

Chybou, které se v komunikaci s dětmi často dopouštíme, je přílišné vysvětlování. Vysvětlování a lamentování je jednou z velmi ovládajících manipulativních technik. Nedivme se potom, že třeba puberták otáčí oči v sloup a za zády nám bublá: „Blá, blá, blá“.

Z mé zkušenosti může mít vysvětlování dvě roviny. V té první předbíhá události, varuje v předstihu: „Janičko, dělej si ty úkoly hned, když přijdeš ze školy, to máš lepší. Když si to necháš na večer, přijde ti do toho večerníček, budeš unavená, nebude ti to tolik myslet a my už taky chceme mít s tatínkem klid a ne ti pořád s něčím radit a zkoušet tě z přírodovědy... My jsme taky unavení z práce a já potřebuji večer ještě vyprat a uvařit a jestli přijde babička, tak se to už vůbec nehodí...“ Chudák Janička, co si z té změti má vybrat? Za prvé si myslím, že není dobře nařizovat dítěti, že si musí dělat úkoly hned, jak přijde ze školy (to je častá „pověra“, která se ve výchově hodně traduje), za druhé je toho vysvětlování příliš a zabíhá do věcí, které s podstatou problému vůbec nesouvisejí. Můžeme ale říct třeba toto: „Jano, chci, aby sis úkoly začala dělat nejdříve v šest, do osmi tě můžu vyzkoušet a učit se s tebou, po osmém už mám svoji práci.“

Z ublíženého viníkem?

V druhé rovině komentuje vysvětlování určitou událost: Honzík se zlobí, že si spolužák přibalil ke svým sešitům na domácí úkoly i ten jeho a on teď nemá úkol kam napsat. Maminka praví: „Ale no tak, vždyť on to určitě neudělal schválně, to se přece může stát každému. To víš, on je takový pečlivý,

asi jak uklízel lavici, tak se mu to tam přilepilo. Kdyby ses tak neloudal s úklidem a dával si na své věci lepší pozor, nestane se ti to, to jsem zvědavá, jestli si z toho vezmeš ponaučení, příště si na věci dávej větší pozor. A napiš si tedy úkol na papír a pak si to holt budeš muset přepsat.“

Takže Honzík je nakonec z ublíženého viníkem? Dítě ve chvíli, kdy se cítí špatně, nepotřebuje znát důvody, nepotřebuje nic pochopit, ale potřebuje jediné – dostat signál, že jsme na jeho straně! Negativní pocity odezní a úkol se někam napíše či se zavolá spolužákovi, ale přispěchat s vysvětlováním v tuto chvíli je pro dítě naprosto nepřijatelné. V tuto chvíli je nejlepší „recept“ velmi podobný jako u nevyžádaných rad – jakýmkoliv dostupným způsobem dát dítěti najevo, že jsme na jeho straně: „A já, tak co s tím?“ nebo „Tak to by mě taky naštválo.“ Pak už můžeme hledat řešení, popřípadě těch starších se zeptat, zda si přejí pomoc, ale celkově pozor, abychom neupadli do nevyžádaných rad! Nejbezpečnější forma otázky je například: „Můžu ti s tím nějak pomoci?“ nebo „Chceš ode mě pomoci?“

Pozor na vlastní obhajobu

Další situace, kdy je vysvětlování chybou, je ta, když se dítě na něco zeptá, v nás to vyvolá další asociace a sklouzneme do vlastní obhajoby. Dítě často v této situaci kulí oči, protože naprosto nechápe, jak naše řeč s jeho dotazem souvisí a většinou má pravdu – nesouvisí.

„Mami, prosím tě, kdy mi koupíš novou hokejku?“ Uvědomme si podstatu věci – dítě se ptá „kdy“ a asertivní odpovědi jsou například: „Nevím!“ „Až tuhle zničíš.“ „K narozeninám.“ „Po výplatě.“ Ale pozor, většinou se dítě dočká vodopádu vysvětlování: „Prosím tě, to už chceš zase novou? Vždyť máš tuhle

chvíli, tak co s ní děláš? Já teď nemám peníze na tvou hokejku, protože jsme platili bráškovu výbavu na fotbal a taky šetříme na dovolenou a tobě na školu v přírodě, to ne kamaráde, to si budeš muset počkat...“ a tak dále, a tak dále. Zbytečné a vyčerpávající, a to pro obě strany. Dítě má pocit, že není pochopeno a že obtěžuje.

Tohle se ti přece nemůže líbit?

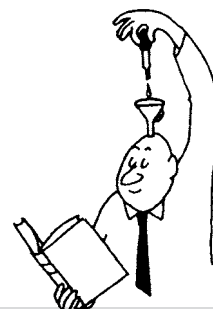
A poslední „tváří“ vysvětlování, o kterém se chci zmínit je doporučování dětem, co se jim má líbit. Ovládá to budování jejich vlastního pohledu na svět. „Ale jdi ty, tohle auto přece není vůbec hezké, podívej támhleto, to je bourák...“ Můžeme jim říkat, co se líbí nám, ale ne co se má líbit jim: „Aha, tak tobě se líbí tohle auto, dobře, mě zase tamto žluté.“ Tahle forma pomůže dítěti vytvářet si vlastní názory a postoje. Děti takto vedené si snadněji vyberou střední školu, budou

úspěšnější i v partnerských vztazích a ve své budoucí profesi. Nebudou totiž svázané tím, co by měly a co si myslí, že musejí dělat, ale začnou se řídit tím, co skutečně ony chtějí. Bohužel vysvětlování a lamentování je jednou z velmi ovládajících manipulativních technik. Nedivme se potom, že třeba puberták otáčí oči v sloup a za zády nám bublá „blá, blá, blá“. Mně se často vybaví věta dospívajícího syna mé přítelkyně: „Mámo, řekni mi, co mám dělat, ale hlavně mi to nevysvětluj!“ A tak to, prosím, respektujeme. Věřím, že tím, že místo vodopádu slov se nad situací „jenom“ zamyslíme, chvíli třeba nebudeme reagovat vůbec, se můžeme naučit něco velmi důležitého o nás samých, o našich dětech i o našem vzájemném vztahu.

Ing. Eva Mizerová, Děti a my 3/2006

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 13.1.	18 h. Mistrovice
neděle 14.1.	2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 62,1-5
8.45 h. Lukavice	Ž 96
10.15 h. Orlice	1 Kor 12,4-11 J 2,1-12
sobota 20.1.	18 h. Lukavice
neděle 21.1.	3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Neh 8,2-10
8.45 h. Mistrovice	Ž 19
10.15 h. Orlice	1 Kor 12,12-30 Lk 1,1-4; 4,14-21
sobota 27.1.	18 h. Mistrovice
neděle 28.1.	4. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Jer 1,4-19
8.45 h. Lukavice	Ž 71
10.15 h. Orlice	1 Kor 12,31-13,13 Lk 4,21-30
sobota 3.2.	18 h. Lukavice
neděle 4.2.	5. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Iz 6,1-8
8.45 h. Mistrovice	Ž 138
10.15 h. Orlice	1 Kor 15,1-11 Lk 5,1-11
sobota 10.2.	18 h. Mistrovice
neděle 11.2.	6. v mezidobí
7.15 h. Letohrad	Jer 17,5-8
8.45 h. Lukavice	Ž 1
10.15 h. Orlice	1 Kor 15,12-20 Lk 6,17-26

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741